

Oponentní posudek

rigorózní práce Mgr. Zuzany Frantové na téma „Vazba v českém trestním právu“.

Předložená rigorózní práce je zpracována v rozsahu 185 stran a jejím nosným tématem je vazba v České právní úpravě. Téma práce odpovídá současnému právnímu stavu a nazírání na institut vazby v celé šíři problematiky a komplexnosti.

Cíl rigorózní práce, jak si jej autorka vymezila v úvodu, je komplexní zpracování institutu vazby, analýza kontraverzních ustanovení týkajících se vazby, analýza důvodů relativní složitosti vazební úpravy. Za stěžejní myšlenku, jak autorka uvádí v úvodu, považuje enormní zájem veřejnosti, zejména pak masově komunikačních prostředků o realizaci vazebních případů a s tím související prokazovaná neznalost týkající se institutu vazby, což mimo svědčí i o aktuálnosti tématu. Z pohledu oponenta však za stěžejní cíl považuji zpracovat ucelený pohled na vazbu jako jeden ze základních institutů trestního práva procesního v celé šíři problematiky.

Ke zpracování tématu autorka využila zejména popisnou metodu, metodu analyticko-syntetickou a komparativní.

Obsáhlá práce sestává z 10 kapitol včetně úvodu a závěru, ve kterých v celku podrobně a výstižně charakterizuje vazbu včetně procesu ukládání, výkonu a souvisejících instrumentů uplatňovaných k dosažení cíle, který je vazebním trestním řízením sledován. Součástí práce bylo i dotazníkové šetření s cílem zjistit, ověřit erudovanost veřejnosti ve věci institutu vazby, jeho uplatňování a respektování zásady presumpce neviny u osob ve vazbě.

Druhá kapitola obsahuje historický exkurz do právní úpravy vazby počínající rokem 1873 v celkem čtyřech trestních řádech, včetně tří nejvýznamnějších novel trestního řádu, které významným způsobem ovlivnily vazební řízení.

Třetí kapitola se zaměřuje na existenci a dodržování základních lidských práv v souvislosti s omezením osobní svobody. Vazba jako zajišťovací institut představuje dlouhodobý zákonný zásah do osobnostních práv osoby, která je vazbou na osobní svobodě omezena. Z tohoto důvodu v celku správně a konzistentně se v této kapitole zabývá i otázkou problematiky dodržování základních lidských práv a svobod a jejich zakotvení v právních předpisech, které jsou pro ČR závazné, a to nejen na vnitrostátní, ale i na mezinárodní úrovni a jejich uplatňování při vazebním trestním řízení. Toto stěžejní téma je ve třetí kapitole pečlivě, výstižně a široce rozebráno.

Čtvrtá kapitola je stěžejní částí rigorózní práce a zabývá se aktuální právní úpravou institutu vazby v českém trestním právu, a to systematicky dle stávající právní úpravy v TrŘ. Kapitola obsahuje nejen materiální ale i formální vazební právo, přičemž není opomenuto ani nahrazení vazby, oblast odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem v souvislosti s vazbou a institut zadržení. Analýza vazby je provedena precizně, systematicky, s velmi

dobře voleným argumentačním aparátem. Výstižně charakterizuje zásady ovlivňující uplatnění vazby, pregnantně vymezuje důvody vazby s přílehlavým a výstižným komentářem. To vše doplněno v kap. 4.2.5. judikaturou Ústavního soudu.

V kap. 4.3. jsou se stejnou pečlivostí rozebrány a charakterizovány limity tzv. kvalifikované a speciální vazby s jejich specifickou úpravou.

Pozornost je věnována i zajištění osoby formou zadržení. Pouze v části týkající se zadržení podezřelého tzv. třetí osobou, tedy zadržení formou „omezení osobní svobody občanem...“ který přistihne pachatele při činu nebo bezprostředně po jeho spáchání atd., je velmi sporné tvrzení, že občan, laik, je i při tomto omezení osobní svobody pachatele povinen respektovat všechny podmínky, které ukládá trestní řád pro zadržení podle § 76 odst. 2. Tím je myšleno, že občan musí zvážit existenci vazebního důvodu a dalších podmínek pro zadržení podezřelého, jako by se jednalo o úkon prováděný policejním orgánem? To snad ne.

Pátá kapitola popisuje uplatnění právních služeb obviněnému, zajišťované advokátem. Obsah této kapitoly je věnován otázkám obhajoby obviněného ve vazbě, na právo na obhajobu obecně a na možnosti vzniku poskytování právních služeb advokátem. Problematika je opět popsána výstižně, pregnantně, právně přesvědčivě a nemám jí co vytknout.

V šesté kapitole se autorka věnuje popisu vazebních věznic, popisuje charakter vazebních věznic, denní režim vazebně stíhaných včetně právní úpravy jejich práv a povinností atd. Součástí této kapitoly je i statistický přehled osob umístěných ve vazbě.

Sedmá kapitola s názvem *“Trestní institut vazby z pohledu veřejnosti“* je svým obsahem, strukturou a argumentací výjimečná. K charakteristice této kapitoly použiju citace z práce autorky, protože jde o precizní vyjádření problematiky nahlížení veřejnosti na osoby ve vazbě, ale obecně osoby trestně stíhané. *„Neznalost laické veřejnosti, která institut vazby chápe spíše jako trest, nikoliv jako zajišťovací institut, je dovozována zejména v souvislosti s mediálně známými kauzami, jež zapříčiňují negativní postoje veřejnosti vůči osobám do vazby vzatým. Současně média vytváří negativní podmínky pro osobu do vazby vzatou a její následný život při propuštění z vazby, a to bez dodržování zásady presumpce nevin. Zásada presumpce nevin proto bude v této kapitole rozebrána a podrobně vysvětlena též.“* Nemám, co bych k tomu dodal a s názory, které autorka v této kapitole vyslovuje, byt' mohou být pro mnohé kolegy kontraverzní, se plně ztotožňuji.

V osmé kapitole je provedeno srovnání právní úpravy vazby v českém a slovenském trestním právu se závěrem autorky, že česká právní úprava je přílehlavější a lepší. Následují úvahy de lege ferenda a zamyšlení nad možnou budoucí právní úpravou s vyslovením i vlastních „revolučních“ návrhů na úpravu, mezi které považuji např. návrh, aby vazba nebyla možná u přečinů, snížení max. hranic pro vazbu a další. Nutno dodat, že řada těchto názorů je mně sympatická a plně s nimi souhlasím.

Posuzoval jsem rigorózní práci, která po dlouhé době měla „hlavu a patu“. Práce je kompaktní, je vystavena logicky, systematicky, s precizní argumentací a na vysoké odborné úrovni. Z mého pohledu

není práci v podstatě co vytknout jak po stránce odborné, tak i logické, argumentační, stylistické. V celkovém zhodnocení práce je nutné uvést, že jde o práci zpracovanou na vysoké odborné úrovni, včetně tzv. přidané hodnoty, za kterou považuji právě vlastní názory autorky, byť v mnohém, jak jsem již naznačoval, mohou být kontraverzní a vyvolávat nesouhlasná stanoviska. Co oceňuji je logická struktura a posloupnost témat, kterými se autorka zabývá. Práce je tak kompaktním dílem pojednávajícím v celé šíři problematiky o vazbě, a je přínosem pro odbornou veřejnost včetně využití v akademické i praktické činnosti.

Autorka vycházela z řady literárních zdrojů, se kterými také velmi dobře pracuje a dokáže je argumentačně v přiléhavé formě použít.

Autorka touto rigorózní prací v dostatečné míře prokázala svou erudovanost, schopnost pracovat se zdroji. Prokázala velmi dobré analytické a právní myšlení a vyvozování závěrů z toho plynoucích.

Otázky k obhajobě nepokládám, a rigorózní práci plně doporučuji k obhajobě.

V Praze, dne 18.3.2020

Doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.

Posudek rigorózní práce

Název rigorózní práce:

Vazba v českém trestním právu

Autorka práce:

Mgr. Zuzana Frantová

Oponent práce:

Doc. JUDr. Mgr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
katedra trestního práva, Fakulty právnické ZČÚ v Plzni

Obsah práce:

Práce je v rozsahu 185 stran (práce obsahuje celkem 7 příloh). Práce je rozdělena do 8 větších (věcných) kapitol, a to následovně:

1. Historický vývoj vazby.
2. Vazba jako zákonný institut omezení lidských práv z pohledu ústavněprávního
3. Vazba v současném trestním právu
4. Právní služby poskytované advokátem obviněnému při výkonu vazby a ve vazebním řízení
5. Vazební věznice
6. Trestní institut vazby z pohledu veřejnosti
7. Komparace vazby v české a slovenské právní úpravě
8. Úvahy de lege ferenda.

V práci nejsou absentovány ani formální kapitoly (úvod, závěr aj.), a práce je členěna vhodně do podkapitol. Autorka se vhodně zaobírá problematikou vazby, ale i vazebními věznicemi, a též komparací se slovenskou právní úpravou.

Z daného pohledu je zjevné, že autorka převážnou část práce popisuje teoretické, ale

i praktické zkušenosti v rámci „vazby“, v rámci trestního řízení. Jedná se dnes snad o „klasický“ institut trestního práva procesního (součástí právního řádu), který je v současné době dosti popsán (např. v podrobných komentářích k trestnímu řádu či k policejnímu právu), ale i podrobných učebnicích a dá se říci v praxi. Ale též v práci se autorka zaobírá i vazbou z pohledu „silného“ institutu trestního práva (lidskoprávní komparaci).

Autorka práce si ne zcela stanovila základní cíl práce, v úvodu má myšlenku:

„základní myšlenkou je co nejsrozumitelněji vysvětlit pojem vazby, coby jeden z nejspornějších institutů trestního práva. Autorka má za to a deklaruje, že právní úprava vazby je natolik rozsáhlá, že není možné v práci o vazbě pojmout vše. Proto považovala autorka za správné, aby poskytla přehled trestního institutu vazby tak, jak je obsažen v jednotlivých ustanoveních trestního řádu, a vysvětlila stěžejní části, jež poskytnou pochopení tohoto právního pojmu.“

V tomto ohledu mohla autorka práce více precizovat cíl práce a specifikovat subcíle práce. To lze považovat za negativum práce.

V neposlední řadě v práci je částečně absence metod podrobně popsanych při sepisu práce (pouze je uveden jeden odstaveček v úvodu práce).

Náročnost zadání, naplnění cílů práce:

Zadání práce si autorka vybrala sama. Samotné zadání práce, tedy rozsah práce jsou dosti konkrétní a specifický (vazba). Z pohledu samotné práce by bylo vhodné se zaměřit na dosud nediskutované věci, což zejména z pohledu de lege ferenda autorka učinila. Jako pozitivum je popis zahraniční úpravy, Slovenské.

Autorka mohla více precizovat cíl a stanovit si své záměry v práci. Což je ovšem zjevně jediné obecné negativum práce. Jinak práce je dostatečně konkrétní a specifická. Má mnoha nova a myšlenek autorky.

Též je patrné, že autorka práce se obecně v tématu práce orientuje a je schopna popisovat danou oblast.

Věcná stránka práce:

Samotná práce nevykazuje věcné chyby, tedy nelze v práci nic zásadního vytknout.

Jedná se spíše o opisnou práci (vhodnou např. jako učebnice, kde shrnuje širší oblast, se zaměřením na konkréto).

Jako pozitivum lze uvést popis zahraniční úpravy a použití judikatury. A též použití příloh.

Formální úroveň práce:

Práce naplňuje formální úroveň (práce je v optimálním rozsahu). Dále citace použité literatury a zejména citace právních předpisů jsou přesné.

Hodnocení práce:

Samotná práce je sourodá, je systémově rozčleněna. Práce je optimální v hlediska předloženého textu.

Práce je v tomto ohledu vhodně strukturovaná, z hlediska věcné materie je přesná a dostatečná. Argumentačně je na výši a naplňuje požadavky na rigorózní práci. Doporučuji práci k obhajobě.

V Praze dne 30. 9. 2020

František Vavera